

Lesnícky náučný chodník Morské oko

Kraj:	Košický
Okres:	Sobrance
Geomorfologická jednotka:	Vihorlatské vrchy
Geologická jednotka:	sopečné pohorie
Chránené územia:	Chránená krajinná oblasť Vihorlat a prírodná rezervácia Vihorlatský prales
Prístup:	bus Remetské Hámre, Morské oko, resp. z obce cca 8 km (autom na parkovisko) pod Morské oko a pešo 1,8 km po modrej turistickej značke k rázcestiu Morské oko, Rybárka
Východisko:	Remetské Hámre, Morské oko, rázcestie Rybárka
Trasa:	Morské oko, rázcestie Rybárka a oblúkom severne ponad Morské oko
Dĺžka, prevýšenie:	2,5 km, prevýšenie 60 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	9
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, lesnícke

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Čiastočne je prepojený s modrou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2006

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Lesy SR, š. p., Odštepny závod Sobrance, Kúpeľská 69, 073 01 Sobrance, tel. 056 / 6522 275

Poznámky: (1) Na parkovisko pod Morským okom - premáva zo Sobraniec, resp. Remetských Hámrov príležitostne (sezónne, resp. vo voľných dňoch) autobus. (2) Pozdĺž náučného chodníka sú ukážky zariadení na prácu v lese, napr. lanovka, premostenia, poľovnícke zariadenia, altánky a pod. (3) Spod Morského oka vedie náučný chodník Morské oko - Sninský kameň - Sninské rybníky, vybudovaný Správou CHKO Vihorlat.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Remetské Hámre. Jedna z najmladších obcí najvýchodnejšej časti Slovenska, ležiaca pozdĺž riečky Okna vo výbežku Východoslovenskej pahorkatiny do Vihorlatských vrchov severne od Sobraniec. Dozvedáme sa o nej až koncom 18. storočia a to v súvislosti s rozvojom železiarskej výroby. Obyvatelia sa zaoberali železiarstvom, drevorubačstvom a pálením dreveného uhlia. Železiareň - v istom čase jedna z najvýznamnejších v celom Uhorsku - dosiahla najväčší rozmach po roku 1864, keď sa začala stavať valcovňa, zlieváreň a neskoršie výrobňa poľnohospodárskeho náradia. Vytavená železná ruda sa spracúvala v troch hámroch. Samostatnou obcou sa Remetské Hámre stali pravdepodobne medzi rokmi 1869 - 80, dovtedy boli uvádzané iba ako miestna časť Vyšných Remiet. Začiatkom 20. storočia začala železiarska výroba upadať a po požiari v roku 1922 zanikla. V rokoch 1922 - 23 grófka amerického pôvodu Gladys Vanderbilt-Széchenyi založila pílu na vodný pohon, neskôr posilnenú pohonom pary. Drevom ju zásobovala lesná úzkokoľajná železnica od Morského oka. Vďaka grófke bola obec v roku 1929 ako jedna z prvých v okolí elektrifikovaná - vodná elektráreň s Kaplanovou turbínou v budove dnešnej požiarnej zbrojnice pracovala až do roku 1958. Grófka dala v roku 1931 vybudovať vodovod, jeden z prvých v michalovskom okrese, ktorý s menšími technickými úpravami slúži dodnes. V rokoch 1939 - 44 bola obec pripojená k Maďarsku. Počas druhej svetovej vojny časť píly zničili Nemci, dnes už nepracuje. V súčasnosti sú najväčšími zamestnávateľmi v obci Lesy SR, š. p., a pekáreň, časť obyvateľov dochádza do zamestnania do Michaloviec a Sobraniec.

Morské oko. Jazero vo Vihorlatských vrchoch nad Remetskými Hámrami, ktoré vzniklo na dne doliny zahradením vodného toku Okna mohutným zosuvom zo svahu Motrogonu a Jedlinky. V 80. rokoch 19. storočia bolo upravené vybudovaním priehradného múra. Jazero má hĺbku 25 m. Práve hrádzou, ktorú dala postaviť grófka Wanderbildtová, vtedajšia majiteľka okolitých lesov, sa zvýšením hladiny takmer o tri metre zväčšila plocha jazera z pôvodných necelých 8 ha na súčasných 13,8 ha. Vodné organizmy žijúce v ňom: pstruh potočný, pstruh dúhový, čerebľa pestrá, slíž severný. V okolí jazera sú zachované cenné rastlinné a živočíšne spoločenstvá typické pre východoslovenské vyvreliny s pestrým zložením lesných porastov a bohatou avifaunou. Je súčasťou prírodnej rezervácie Vihorlatský prales (pozri samostatné heslo).

Kaštielik Morské oko. Poľovnícky zámoček, ktorý dala pri juhozápadnom brehu Morského oka vo Vihorlatských vrchoch v roku 1924 postaviť grófka amerického pôvodu Gladys Vanderbilt-Széchenyi, majiteľka okolitých lesov do roku 1945, aby sa jej dcéra mohla liečiť v prírodnom prostredí jazera. Dnes tento osemľôžkový objekt Lesov SR, š. p., slúži ako reprezentačná lesnícka chata, ktorú môže využívať aj verejnosť.

Drevienka v doline Okny. Nad Remetskými Hámrami južne od Morského oka v doline Okny zväžala od roku 1894 drevo do píly „železnička“ s drevenými koľajnicami. Jej vozíky ťahali konské záprahy. V roku 1925 ju nahradila parná úzkokoľajná lesná železnica s niekoľkými odbočkami, ktoré sprístupňovali doliny vedľajších potokov. Lesná železnica bola zrušená v roku 1973 a jej nahradená asfaltovou cestou, tvoriacou dnes hlavnú prístupovú spojnicu, turistickú trasu i náučný chodník z Remetských Hámrov k Morskému oku. Na konci obce je vystavený rušeň parnej úzkokoľajky.

Prírodná rezervácia Vihorlatský prales. Rozľahlé chránené územie vyhlásené nariadením vlády SR v roku 2020 v najvyšších častiach Vihorlatských vrchov zhruba medzi vrchmi Vihorlat a Sninský kameň na ochranu prirodzených procesov a prirodzeného vývoja prírodných spoločenstiev biotopov európskeho významu (Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy (9110), Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Sk2 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8220), Ra1 Aktívne vrchoviská (7110) a Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140)), biotopov druhov európskeho významu (fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok hrebenatý (*Triturus cristatus*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), vlk dravý (*Canis lupus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteinii*), netopier veľký (*Nyctalus asiopterus*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*)), biotopov druhov národného významu (fuzáč červenokrký (*Strangalia thoracica*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), vretenica severná (*Vipera berus*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), mačka divá (*Felis silvestris*)), biotopov vtákov (bocian čierny (*Ciconia nigra*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), hadiar krátkoprstý (*Circaetus gallicus*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*)). Územie rezervácie sa čiastočne kryje z územia európskeho významu Morské oko a Vihorlat a chráneným vtáčím územím Vihorlatské vrchy (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000). Rezervácia je jedným z 94 areálov sústavy (lokality) zapísanej v Zozname svetového dedičstva UNESCO so spoločným názvom „Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy“ ležiacich v 18 európskych krajinách (stav v roku 2021), ktorá sa vyvinula z pôvodnej UNESCO-lokality „Karpatské bukové pralesy“, zapísanej do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO v roku 2007, pričom Vihorlatský prales bol jedným z jej 10 areálov z územia slovensko-ukrajinských Karpát.

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Vihorlat. Chránené územie vyhlásené v roku 1973 v strednej časti Vihorlatských vrchov, pohoria sopečného pôvodu, ktoré dosahuje výšku 1 076 m n. m. (vrch Vihorlat). Patrí medzi najlesnatejšie pohoria Slovenska - 90 % jeho územia zaberajú lesné ekosystémy, predovšetkým bukové a jedľovo-bukové, kde hlavnú drevinu predstavuje buk lesný (*Fagus sylvatica*). Miestami, najmä pozdĺž hlavného chrbta pohoria, sú lesy človekom narušené len minimálne a majú charakter prírodných lesov s pralesovou štruktúrou a tvoria prírodnú rezerváciu Vihorlatský prales. Viac ako storočné buky môžu dosahovať aj 40metrovú výšku. Severne od Malého Morského oka v oblasti vrchu Jedlinky je významná lokalita výskytu pôvodnej jedle bielej (*Abies alba*) a smreka obyčajného (*Picea abies*) v tomto pohorí. Sporadicky sú tu kyslomilné bukové a lipovo-javorové sutinové lesy. Na území CHKO sú dve územia európskeho významu (Morské oko a Vihorlat) a celá je súčasťou chráneného vtáčieho územia Vihorlatské vrchy (obe kategórie tvoria sústavu Natura 2000).

Kaštieľ Morské Oko Mansion Morské Oko

Stará pán a najväčšie stávkové kasíno na Slovensku.
 V roku 1872 postavil pán Jozef, hrabosť z Bratislavy, "Morské oko" najväčšie stávkové kasíno na Slovensku. Pánovstvo bolo rozdelené na tri časti: Morské oko, Morské oko, Morské oko. Pánovstvo bolo rozdelené na tri časti: Morské oko, Morské oko, Morské oko.

Jozef Morské Oka bol veľmi bohatý podnikateľ, ktorý postavil hradbu Čierny pán. V roku 1872 sa v Bratislave otvorilo najväčšie stávkové kasíno na Slovensku. Pánovstvo bolo rozdelené na tri časti: Morské oko, Morské oko, Morské oko.

Zaujímavosťou hradby je, že v roku 1872 sa v Bratislave otvorilo najväčšie stávkové kasíno na Slovensku. Pánovstvo bolo rozdelené na tri časti: Morské oko, Morské oko, Morské oko.

Morské oko, Morské oko, Morské oko.

1234 Morské oko, Morské oko, Morské oko.

